

Handläggare
Linda Hillberg
Telefon: 08-50814969**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2025-06-12

Remiss av riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/482

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har fått Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg på remiss av kommunstyrelsen. Riktlinjerna är framtagna av förskoleförvaltningen. Förändringarna är bland annat att folkbokförda och bosatta i Stockholms stad har rätt till förskola, reglering i vistelsetid för barn till arbetslösa och att garantiplatser enbart ska erbjudas på kommunala förskolor.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är positivt med en revidering av styrdokumentet i syfte att öka likställigheten i kö- och placeringshantering. Stadsdelsförvaltningen motsätter sig förslaget om reglering av vistelsetid för barn till arbetslösa, förslaget om ökad svarstid och förslaget att garantiplatser enbart ska erbjudas på kommunala förskolor. Stadsdelsförvaltningen anser att förslagen innebär en försämring för barn och vårdnadshavare samt ökad administration för stadsdelsförvaltningen.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har fått Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg på remiss av kommunstyrelsen. Svar ska inkomma senast den 26 juni 2025. Remissen har skickats till samtliga stadsdelsnämnder och stadsledningskontoret.

Förskoleförvaltningen har i uppdrag att revidera det stadsövergripande styrdokumentet Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad (Dnr KS 2018/1451). Sedan styrdokumentet beslutades har flera förändringar

skett, bland annat ny lagstiftning, som gör att dokumentet behöver förändras.

Ärendet

Förskoleförvaltningen har tagit fram förslag på ett nytt styrdokument för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad. Riktlinjerna, som föreslås ha namnet *Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad*, är en revidering av och planeras att ersätta nu gällande *Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad*. Nuvarande regler är ett stadsövergripande styrdokument som har beslutats av kommunfullmäktige. Detsamma ska gälla de föreslagna riktlinjerna.

Revideringen behöver ske för att säkerställa att Stockholms stad ger en likvärdig service för vårdnadshavare som ansöker om placering eller har placering för sitt/sina barn i kommunal förskola i Stockholms stad. I praktiken handlar det bland annat om att öka likvärdigheten vid bedömningar av ansökan och plats i förskola och pedagogisk omsorg i staden.

Förskoleförvaltningen har i arbetet med revideringen av Regler för intagning och plats i förskola i Stockholms stad identifierat att det behövs en ny struktur för de styrdokument som ska gälla för förskola och pedagogisk omsorg i kommunal respektive enskild regi i Stockholms stad. Den nya strukturen syftar till att ge en ökad tydlighet och struktur samt att anpassa dokumenten till stadens tillämpningsanvisningar av styrande dokument. Förskoleförvaltningen har därför tagit fram förslag i nya styr- och stöddokument och revideringar av befintliga sådana enligt strukturen nedan.

1. Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad.
2. Stöddokument till nya Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad.
3. Stödmaterial till fristående förskola samt till enskild pedagogisk omsorg i Stockholms stad gällande kommunens tillståndsgivning och tillsyn.

Nedan beskrivs de föreslagna ändringarna kortfattat utifrån disposition i det föreslagna dokumentet *Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad*.

2. Rätt till plats

2.1 Erbjudande om plats

2.1.1 Ändringar har gjorts från ”folkbokförda” barn till ”bosatta” barn i Stockholm gällande vilka som har rätt till erbjudande om plats i förskola i Stockholms stad.

2.2 Vistelsetid

2.2.2 Vistelsetid för barn med arbetslösa föräldrar har lagts till. Barn med arbetslösa föräldrar har rätt till 30 timmar förskola. I tidigare regler om antagning och plats i förskola fanns ingen reglering om vistelsetid för arbetslösa.

2.2.3 Regler kring vistelsetid, placering och avgift har tydliggjorts för barn som är i behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

2.3 Allmän förskola

2.3.3 – 2.3.4 Tillägg i riktlinjerna utifrån de bestämmelser som tillkom i skollagen den 1 juli 2023. Bestämmelserna innebär att alla kommuner aktivt ska arbeta uppsökande och ta kontakt med vårdnadshavare till barn som inte har en plats i förskolan. Kommunerna ska bland annat erbjuda och reservera en förskoleplats även om barnets vårdnadshavare inte har ansökt om förskoleplats. I förslaget på förändrade riktlinjer föreslås att Stockholms stad ska ta första kontakt inför hösten det år barnet fyller två år, istället för tre år, som är bestämmelsen i skollagen.

3. Ansökan och besked om plats

3.5 Vårdnadshavare ges längre tid att besvara ett platserbjudande (sju dagar) samt förtydliganden kring vad som händer om vårdnadshavare inte svarar på erbjudande om plats.

4. Placering

4.1 Platsgaranti

Förslag att placering genom platsgarantin görs endast i de verksamheter som bidrar till platsgarantin, det vill säga kommunala verksamheter. Tidigare har även fristående förskolor bidragit till platsgarantin.

4.2 Fördelning av platser

4.2.2 Förtydliganden kring avsteg från turordningen. Tidigare var formuleringen att avsteg endast kan göras om synnerliga skäl föreligger. Förslag på ny formulering är att avsteg endast kan göras om det utifrån barnets behov eller familjens situation i övrigt föreligger synnerliga skäl.

4.2.3 Tillägg att Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska, vilket innebär att Stockholms stad har en

skyldighet att erbjuda, om vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

4.3 Öppethållande

4.3.1 Ny formulering kring ändringar av vistelsetid för vårdnadshavare. Vid ändringar av vistelsetid ska föräldrar anmäla detta senast 14 dagar innan förändring träder i kraft och verksamheten ska, om situationen kräver, omgående tillgodose det förändrade behovet.

4.3.2 Förtydliganden kring alternativ förskola under semester, arbetsplatsträffar och planeringsdagar. I tidigare formulering benämndes inte arbetsplatsträffar. Ny formulering beskriver att alternativ förskola ska erbjudas inom skäligt avstånd från barnets hem och att hänsyn ska tas till barnets behov av trygghet och kontinuitet.

5. Uppsägning och flytt

5.1.4 Tillägg kring kontaktförsök innan förskolan säger upp en plats som stått outnyttjad en månad.

5.1.5 Ändringar och förtydliganden gällande undantag från uppsägning av outnyttjad plats. Ändringen innebär att huvudmannen beslutar om undantag från uppsägning av outnyttjad plats vid särskilda skäl i fristående verksamheter. I tidigare riktlinjer stod det att utbildningsförvaltningen hade det ansvaret.

Delar som tagits bort

Följande delar i nuvarande Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad har inte tagits med i föreslagna riktlinjer.

- Att en förutsättning för att erhålla erbjudande om plats i förskola i Stockholm är att familjen inte har obetalda föräldraavgifter hos kommunen.
- Avsnitt om omsorg på obekvämt arbetstid.
- Att uppsägning av plats sker om vårdnadshavare har två obetalda månadsräkningar (föräldraavgifter).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen är positiv till att reglerna för intagning och plats i förskola i Stockholms stad revideras och att det tas fram en ny dokumentstruktur som stöd. Stadsdelsförvaltningen anser att tydligare riktlinjer ger en ökad likvärdighet och likställighet gällande kö- och placering i förskola i Stockholms stad. Nedan presenteras stadsdelsförvaltningens synpunkter på de förändringar

som föreslås. Stadsdelsförvaltningen har inga synpunkter på övriga förslag till förändringar.

2. Rätt till plats

2.1 Erbjudande om plats

Stadsdelsförvaltningen motsätter sig förslaget om att vistelsetiden för barn till arbetslösa regleras till maximalt 30 timmar i veckan. Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget innebär ett extra administrativt arbete för både stadsdelsförvaltningen och vårdnadshavare. För att veta om vårdnadshavare arbetar eller är arbetslösa behöver vårdnadshavarna lämna arbetsintyg. Det innebär en extra administrativ uppgift för stadsdelsförvaltningen, som kan ta mycket tid, beroende på hur ofta och i vilken omfattning arbetsintyg ska kontrolleras. För vårdnadshavare innebär förändringen ett extra steg i att söka förskola och erbjudas plats i förskola. Stadsdelsförvaltningen anser att ansökan om plats i förskola bör vara så enkel att genomföra som möjligt för vårdnadshavare. Stadsdelsförvaltningen ser också att det är svårt att få information om en vårdnadshavare blir arbetslös när barnet är inskrivet på förskola. Stadsdelsförvaltningen anser inte att personal på förskolorna ska ta in sådan information om vårdnadshavare.

Förslaget innebär även att de barn som idag har plats i förskola inte längre kommer ha rätt till förskola i samma omfattning, då det idag inte finns en reglering med antal timmar som barn till arbetslösa har rätt till. Förslaget innebär en försämring för dessa barn. Stadsdelsförvaltningen anser att stadens styrdokument bör vara enhetliga i strävan mot att fler barn ska gå i förskolan och att barn behöver förskola för att främja språkutvecklingen och att detta förslag inte går i samma linje.

2.3 Allmän förskola

Stadsdelsförvaltningen är positiv till förslaget att även kontakta familjer vars barn är två år för att informera om förskola. Det uppsökande arbetet kräver långsiktiga insatser och en tidig kontakt kan vara en framgångsfaktor.

Förslaget att ta första kontakt med familjer den höst barnet fyllt två år innebär ett utökat ansvar gentemot bestämmelsen i skollagen, som innebär att kontakt ska tas den höst barnet fyllt tre år. Förslaget innebär en utökad administrativ hantering för stadsdelsförvaltningen då det innebär fler vårdnadshavare till barn att kontakta. De barn som är två år som ska kontaktas har inte rätt till erbjudande om plats i allmän förskola, vilket barnen som är tre-fem år har.

3. Ansökan och besked om plats

Stadsdelsförvaltningen motsätter sig förslaget om ändrad svarstid från fem svarsdagar till sju svarsdagar (vardagar). I praktiken innebär en sådan förändring att den faktiska svarstiden blir nästan en fördubblad svarstid mot nuvarande svarstid. En förlängd svarstid innebär administrativa utmaningar då barn- och elevregistret inte automatiskt räknar bort helger och röda dagar. Förändring av svarsdatum behöver göras manuellt för varje erbjudande som skickas ut. Stadsdelsförvaltningen anser även att den föreslagna förändringen kan innebära negativa konsekvenser för vårdnadshavare och barn. Ett förlängt svarsdatum innebär att barnet inte kan erbjudas plats på förskolan den kommande månaden, utan eventuellt behöver erbjudas start senare än nödvändigt. Handläggningen av kö till förskolorna kommer att ta längre tid, då sista svarsdatum behöver inväntas innan nästa barn i kön kan erbjudas plats. Den finns en risk att både månadsskifte och inskolningsdatum hinner passera. Det innebär att barn får placering senare. För förskolorna innebär det även utebliven ersättning samt en försämrad möjlighet till planering.

4. Placering

Stadsdelsförvaltningen motsätter sig förändringen att fristående förskolor inte längre ska bidra till platsgarantin. Stadsdelsförvaltningen anser att förändringen riskerar att och vårdnadshavare negativt. Förändringen kan innebära en längre resväg till den kommunala förskola där barnen blir erbjudna plats, i jämförelse med om en garantiplats hade erbjudits på en fristående förskola. En lång resväg till förskolan innebär ofta att familjer väljer att byta förskola när en plats närmare hemmet kan erbjudas. Stadsdelsförvaltningen anser att riktlinjerna bör vara utformade för att verka för hållbara placeringar, vilket gynnar både barn, vårdnadshavare och förskolor.

Stadsdelsförvaltningen ser även att förändringen kan innebära att fristående förskolor inte kommer vilja vara med i den gemensamma kön, utan kommer hantera sina egna köer när fördelen med att få en garantipeng tas bort. Det riskerar att leda till minskad likställighet gällande hantering av kö och placering.

Stadsdelsförvaltningen har i vissa områden platsbrist på de kommunala förskolorna under vissa perioder under året. Det kan därför bli svårt att uppfylla platsgaranti. Stadsdelsförvaltningen ser en risk med att eventuellt behöva planera för tomma ”garantiplatser”, det vill säga platser för att kunna ta emot barn med garanti. En sådan lösning skulle vara mycket kostsam över tid för stadsdelsförvaltningen.

Barnrättsperspektiv

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget om att öka svarstiden kan leda till att barn får tillgång till förskola senare än nödvändigt och att riktlinjerna bör vara utformade så att barn inte får tillgång till förskola senare än nödvändigt, vilket är i enlighet med artikel 28 i barnkonventionen, barns rätt till utbildning. Stadsdelsförvaltningen anser även att förändringen att garantiplatser enbart ska erbjudas på kommunala förskolor inte utgår från barnets bästa.

Stadsdelsförvaltningen anser att det bör vara barnets bästa att erbjudas en hållbar placering, som barnet kan gå kvar på utan att behöva byta på grund av att förskolan är för långt bort från hemmet.

I övrigt anser stadsdelsförvaltningen att stadsgemensamma riktlinjer bidrar till en likvärdighet och likställighet gällande hantering kö och placering vilket gynnar barns rätt till utbildning enligt artikel 28 i barnkonventionen.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Christina Agewall
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad
2. Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-06-03
Christina Agewall, Tf. avdelningschef	2025-06-03